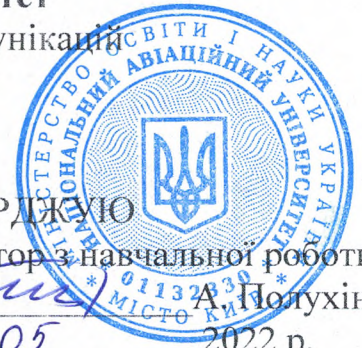

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний авіаційний університет

Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій

Кафедра соціології та політології

УЗГОДЖЕНО

Декан ФЛСК

[Signature]

Н. Ладогубець

«   »   2022 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

[Signature] А. Полухін

«06» 05 2022 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«Теорія і практика авторитарних режимів»

Освітньо-професійна програма: «Політологія»

Галузь знань

05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність:

052 «Політологія»

Форма навчання	Сем.	Усього (год. / кредитів ECTS)	ЛКЦ	ПР.З	Л.З	СРС	ДЗ / РГР / К.р	КР / КП	Форма сем. контролю
Денна	4	105 / 3,5	17	34	–	54	–	–	Диф.залік 4 с.

Індекс: НБ-8-052/21-2.1.17

СМЯ НАУ РП 12.01.08-01-2022

Робочу програму навчальної дисципліни «Теорія і практика авторитарних режимів» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Політологія», навчального та робочого навчального планів № НБ-8-052/21, № РБ-8-052/21, підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 052 «Політологія» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробив:

доцент кафедри соціології та політології

Гладких В.В.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри за спеціальністю 052 «Політологія» освітньо-професійною програмою «Політологія» – кафедри соціології та політології, протокол № 1 від «12» січня 2022 р.

Гарант освітньо-професійної програми

Штепа С.О.

Завідувачка кафедри

Хомерікі О.А.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету лінгвістики та соціальних комунікацій, протокол № 4 від «05» 04 2022 р.

Голова НМРР

Кокарева А.М.

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1 Місце, мета, завдання навчальної дисципліни.....	4
1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна.....	4
1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна	4
1.4. Міждисциплінарні зв'язки.....	5
2. Програма навчальної дисципліни	5
2.1. Зміст навчальної дисципліни	5
2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля	5
2.3. Тематичний план	8
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	9
3.1. Методи навчання	9
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	9
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернет	10
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь.....	11

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Теорія і практика авторитарних режимів» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення і оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форм навчання», затверджених наказом ректора від 29.04.2021 № 249/од, та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни.

Місце навчальної дисципліни. Дана навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що забезпечують базову підготовку фахівців з політології і входить до циклу професійної підготовки бакалаврів за спеціальністю «Політологія».

Метою викладання дисципліни ознайомлення здобувачів освіти з проблематикою авторитарних політичних режимів, розширення і закріплення знань про становлення, трансформацію та особливості функціонування авторитарних режимів у сучасному світі.

Завдання вивчення навчальної дисципліни є:

- ознайомлення з сутністю політичних режимів;
- розширення знань про теорію, ідейні витoki та причини виникнення авторитаризму, його різновиди та особливості;
- розкриття особливостей (слабкі та сильні сторони) авторитаризму;
- аналіз особливостей політичного транзиту в сучасному світі та проблематики гібридних режимів;
- набуття необхідних практичних навичок для аналізу існуючих у сучасному світі політичних режимів.

1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна.

Знати проблематику політичних режимів; сутність політичного режиму; основні історичні та сучасні класифікації політичних режимів; особливості функціонування різновидів авторитарних режимів в сучасному світі.

Аналізувати ідейні витoki та причини виникнення авторитаризму, його різновиди та відмінності між ними; знати слабкі та сильні сторони авторитаризму; особливості політичного транзиту в різних регіонах сучасного світу.

Спираючись на знання процесів внутрішнього та міжнародного політичного життя, здійснювати аналіз поточної ситуації в країні і давати прогноз розвитку політичного режиму.

1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна Підсумкові результати навчання: (далі ПРН)

ПРН12. Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів,

владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

ПРН18. Здійснювати порівняльний аналіз різних політичних систем, співставлення різних політичних явищ (політичних режимів, типів політичних культур) з точки зору оцінки тенденцій їх розвитку, функціонування, типології, виявлення закономірностей.

ПРН21. Виявляти природу внутрішньополітичних та міжнародних деструктивних факторів впливу на стійкість політичних систем.

1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна.

У результаті вивчення даної навчальної дисципліни студент повинен набути таких **компетентностей**:

ЗК01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК04. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК06. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Фахові компетенції (далі – ФК).

ФК01. Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

ФК3. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

ФК05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

1.4 Міждисциплінарні зв'язки.

Навчальна дисципліна «Теорія і практика авторитарних режимів» базується на знаннях з дисциплін: «Вступ до спеціальності», «Політичні основи держави», «Теорія політики», «Політичні системи країн світу», «Історія політичних вчень», «Історія політичної думки України», «Політичні еліти та лідерство» та є базою для вивчення таких дисциплін, як «Державне управління та місцеве самоврядування», «Політична культура та ідеології», «Політична поведінка та політична участь», «Політична конфліктологія».

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Зміст навчальної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модуля, а саме:

- навчального модуля №1 «Рівні, різновиди та концепти авторитаризму», який є логічно завершеною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля.

Модуль №1 «Рівні, різновиди та концепти авторитаризму»

Інтегровані вимоги модуля №1: знати і розуміти сутність політичного режиму, основні історичні та сучасні класифікації політичних режимів; сутність, ознаки авторитаризму, причини його встановлення, сильні та слабкі сторони, різноманітності типів авторитарних режимів; основні концепції, ознаки та особливості функціонування гібридних режимів; розрізняти авторитарні режими Північної Африки, Східної, Південної та Південно-Східної Азії, Близького Сходу та Латинської Америки; знати гібридні форми в сучасній геополітиці, їх класифікацію та наслідки функціонування гібридних політичних систем; риси гібридності політичного режиму посткомуністичних країн; розуміти особливості сучасного стану політичного режиму та авторитарні тенденції в Україні; знати та прогнозувати загрози реверсивного транзиту в Україні.

Тема 1. Класичні та сучасні різновиди авторитарних режимів: порівняльний аналіз

Розвиток типологій політичних режимів другої половини ХХ сторіччя.

Демократичні та недемократичні політичні режими. Типологія недемократичних політичних режимів Х. Лінца та А. Степана в версіях 1970-х та 1990-х років.

Сучасні визначення політичного режиму. Визначення Г. О'Доннелла та Ф. Шміттєра.

Особливості демократичних, авторитарних, тоталітарних, посттоталітарних, гібридних та султаністських (неопатрімоніальних) політичних режимів в ХХ-ХХІ ст.

Тема 2. Соціально-економічний, політико-правовий та соціокультурний виміри авторитаризму

Поняття і риси авторитарного режиму і його місце в системі державних режимів.

Політико-правові особливості сучасних авторитарних режимів.

Порівняльна типологізація політичних режимів: від минулого до сучасності через актуалізацію дослідження демократії та автократії.

Концепти, індекси та вимірювання: понятійно-категоріальний апарат і методологія аналізу політичних режимів сучасності.

Тема 3. Джерела динаміки авторитарних режимів

Проблема наступництва в керівництві, кризи (соціально-економічні, військові, культурно – обумовлені (національні, релігійні)).

Різновиди авторитаризму відповідно до виду правлячої групи (А.Циганков): однопартійні системи, військові режими, режими особистої влади (персоналістські), бюрократично-олігархічні режими.

Тема 4. Теорії падіння авторитарних режимів

Модель Г.О'Доннелла та Ф.Шміттєра ("Переходи від авторитарного правління" (1986); А. Пшеворського ("Демократія та ринок" (1991)).

Основні фази: лібералізація та демократизація. Важливість існування фракційності всередині авторитарних еліт (прихильники «м'якої лінії», прихильники «твердої лінії»). Наслідки лібералізації для громадянського суспільства, наслідки активізації громадянського суспільства для політичного процесу.

С. Левіцкі та Л. Вей про змагальний авторитаризм: взаємодія внутрішніх та зовнішніх факторів.

Тема 5. Авторитарні режими Північної Африки, Східної, Південної та Південно-Східної Азії, Близького Сходу та у Латинській Америці

Характеристика авторитарних режимів Африки, у Східної, Південної та Південно-Східної Азії, країн Близького Сходу та у Латинській Америці.

"Анклави" авторитаризму і демократії як субнаціональні політичні режими.

Тема 6. Авторитарні режими пострадянських республік

Зростання авторитарних тенденцій у східноєвропейських, кавказьких та центральноазіатських країнах пострадянської Євразії.

Вплив та втручання Російської Федерації у внутрішні справи держав регіону.

Тема 7. Гібридні форми в сучасній геополітиці

Теоретичний аналіз сучасних форм гібридної політики. Сутність, причини та наслідки гібридизації політики.

Форми прояву гібридизації в політиці сучасних держав. Гібридні явища в контексті геополітичної стратегії держави. Класифікація гібридних суб'єктів публічної політики.

Наслідки функціонування гібридних політичних систем. Риси гібридності політичного режиму посткомуністичних країн.

Світ після 2010 року: зниження частки гібридних режимів, відродження авторитаризму.

Тема 8. Гібридні форми в політиці сучасної України

Сучасний стан політичного режиму та авторитарні тенденції в Україні. Сучасні загрози реверсивного транзиту в Україні.

Гібридна війна в Україні та використання інформаційної зброї.

Тема 9. Процеси авторитарної трансформації демократичних режимів в сучасному соціально-політичному просторі

Соціалістичний авторитаризм. Напівконкурентний авторитаризм. Військові режими. Субнаціональний авторитарний режим. Особливості авторитарних популістських режимів

2.3. Тематичний план.

№ пор	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)							
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
		Усього	Лекції	Семінар. заняття	СРС	Усього	Лекції	Семінар. заняття	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Модуль №1 «Рівні, різновиди та концепти авторитаризму»									
4 семестр									
1.1	Сучасні політичні режими	8	2	2	4				
1.2	Політичний режим як соціально - політичний інститут	5	-	2	3				
1.3	Соціально-економічний, політико-правовий та соціокультурний виміри авторитаризму	8	2	2	4				
1.4	Поняття і риси авторитарного режиму і його місце в системі державних режимів	5	-	2	3				
1.5	Джерела динаміки авторитарних режимів	8	2	2	4				
1.6	Різновиди авторитаризму	5	-	2	3				
1.7	Теорії падіння авторитарних режимів	8	2	2	4				
1.8	Типологія авторитарних режимів та їхнє правове регулювання	5	-	2	3				
1.9	Авторитарні режими Північної Африки, Східної, Південної та Південно-Східної Азії, Близького Сходу та у Латинській Америці	8	2	2	4				
1.10	Авторитарні режими Близького Сходу	5	-	2	3				
1.11	Авторитарні режими пострадянських республік	7	2	2	3				
1.12	Типи пострадянських авторитарних режимів: проблема класифікації	5	-	2	3				
1.13	Гібридні форми в сучасній геополітиці	7	2	2	3				
1.14	Теорії гібридних політичних режимів та їх динаміка	5	-	2	3				
1.15	Гібридні форми в політиці сучасної України	7	2	2	3				
1.16	Процеси авторитарної трансформації демократичних режимів в сучасному соціально-політичному просторі	6	1	2	3				
1.17	Модульна контрольна робота №1	3	-	2	1				
Усього за модулем №1		105	17	34	54				
Усього за навчальною дисципліною		105	17	34	54				

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний метод;
- метод проблемного викладу навчального матеріалу;
- репродуктивний метод;
- дослідницький метод.

Реалізація цих методів здійснюється при проведенні лекцій, опрацюванні практичних занять, самостійному вирішенні навчальних задач, написанні есе та підготовці презентації, а також роботі з навчальною та науковою літературою.

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1. Гольцов А.Г. Геополітика та політична географія: підручник / А.Г. Гольцов. – К.: Центр учб. літ-ри, 2012. – 296 с.

3.2.2. Дорошко М. С. Геополітичні інтереси та зовнішня політика держав пострадянського простору: навч. посібник / М. С. Дорошко. - К.: Центр учбової літератури, 2011. – 355 с.

3.2.3. Литвин В. С. Політичні режими сучасності: інституційні та процесуальні виміри аналізу: навч. посібник / В. С. Литвин. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 632 с.

3.2.4. Мамонтова Е. В., Краснопольська Т. М. Гібридні форми сучасної політики: навчально-методичний посібник для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти / Е. В. Мамонтова, Т. М. Краснопольська. Одеса, 2021. 52 с.

3.2.5. Політична система та інститути громадянського суспільства в сучасній Україні. – Київ, 2016. – 170 с.

3.2.6. Політичний режим і народовладдя в Україні: політологічний аналіз: [Монографія] / За ред. проф. Ф.М. Рудича. – К.: ІІЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2011. – 456 с.

3.2.7. Порівняльна політика. Основні політичні системи сучасного світу / за заг. ред. В. Багірова, М. Сазонова. – Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2008. – 576 с.

3.2.8. Ткач О.І. Модернізація політичних систем країн Латинської Америки (політологічний аналіз) / О.І. Ткач. – К. : Ніка-Центр, 2006. – 312 с.

3.2.9. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політологія: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2019. 348 с.

3.2.10. Загальна теорія держави і права/ За ред. В. В. Копейчикова. — Київ: Юрінком Інтер, 2020. — 348 с.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія і практика авторитарних режимів»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 12.01.08-01-2022
		стор.10 з 14	

3.2.11. Конституція України від 28 червня 1996 р. (із змін.) URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

3.2.12. Скакун О.Ф. Теорія права і держави. — Київ: Алерта, 2021. — 528 с.

3.2.13. Тетарчук І.В. Теорія держави і права. — Київ: ЦУЛ, 2020. — 184 с.

3.2.14. Трофанчук Г. І. Історія держави та права України. — Київ: Юрінком Інтер, 2019. — 568 с.

3.2.15. Трофанчук Г. І. Історія держави та права зарубіжних країн. — Київ: Юрінком Інтер, 2019. — 448 с.

3.2.16. Шляхтун П.П. Політологія: історія та теорія: Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2020. — 500 с.

Допоміжна література

3.2.17. Держава і політика: посібник / за наук.ред.д.держ.упр О. В. Радченка, [автори-упоряд. М. Д. Городок, А. В. Карташов, О. В. Радченко та ін.]; Міжнародний республіканський інститут. — К.: ІРІ, 2016. — 372 с.

3.2.18. Мацієвський Юрій У пастці гібридності: зигзаги трансформацій політичного режиму в Україні (1991-2014): монографія / Ю.В. Мацієвський. — Чернівці: Книги – XXI, 2016. — 552 с.

3.2.19. Снайдер Т. Криваві землі: Європа між Гітлером та Сталіним. — К.: Грані-Т, 2011. — 447 с.

3.2.20. Чигирин Ю. Політична ідеологія: минуле, сучасне, майбутнє. Текст лекцій / Ю. Чигирин. — К.: Фонд політичних стратегій ім. Джона Кеннеді, 2004. — 48 с.

3.2.21. Friedrich, C. J. and Brzezinsky, Z. K. (1962). Totalitarian Dictatorship and Autocracy. New York: Frederick A. Praeger, Inc., Publisher. Pages 10-11.

3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

3.3.1. Організація Об'єднаних Націй — <http://www.un.org/>

3.3.2. Рада Європи — <http://www.coe.int/DefaultEN.asp>

3.3.3. Європейський Союз — <http://www.europa.eu.int/>

3.3.4. Організація з безпеки і співробітництва у Європі — <http://www.osce.org/>

3.3.5. Центральноевропейська ініціатива — <http://ci.uz.gov.ua/org/cei/>

3.3.6. НАТО — <http://www.nato.int/>

3.3.7. Європейські інформаційно-аналітичні центри — <http://www.aries.eu.int/>;

3.3.8. Держдепартамент США — <http://www.state.gov/>;

3.3.9. Міжнародна кризисна група — www.internationalcrisisgroup.org/;

3.3.10. Сайт Центру аналізу подій в Центральній Азії та Закавказзі Університету імені Джона Хопкінса — www.casianalyst.org/;

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія і практика авторитарних режимів»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 12.01.08-01-2022
		стор.11 з 14	

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ.

Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл.4.1.

Таблиця 4.1

Вид навчальної роботи	Мах кількість балів
	Денна форма навчання
	4 семестр
Модуль № 1 «Рівні, різновиди та концепти авторитаризму»	
Відповідь на практичному занятті (5 б. х 8)	40
Написання есе (10 б. х 1)	10
Підготовка презентації (20 б. х 1)	20
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше</i>	<i>42 бали</i>
Виконання модульної контрольної роботи №1	30
Усього за модулем №1	100
Усього за дисципліною	100

Залікова рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом семестру.

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховують студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку (Додаток 3).

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. В випадку диференційованого заліку підсумкова семестрова рейтингова оцінка, перераховується в оцінку за національною шкалою та шкалою ECTS.

4.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е** тощо.

4.6. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки
1	03.02	06.05.22	Редзюченко К.А.		

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності
1.	Голова Н.О.	Форм. №1 09.02.22		Відомо згідно планом 2022р.

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				

Додаток 3

Відповідність оцінок у балах оцінкам за національною шкалою
(рекомендовані значення)

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
3	4	5	6	7	8	9	10	11	13	14	15	
3	4	5	6	7	8	9	9-10	10-11	12-13	13-14	14-15	Відмінно
2,5	3	4	5	6	6-7	7-8	8	9	10-11	11-12	12-13	Добре
2	2,5	3	4	4-5	5	6	6-7	7-8	8-9	9-10	9-11	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	
15-16	16-17	17-18	17-19	18-20	19-21	20-22	21-23	22-24	23-25	24-26	25-27	Відмінно
12-14	13-15	14-16	15-16	15-17	16-18	17-19	18-20	18-21	19-22	20-23	20-24	Добре
10-11	10-12	11-13	12-14	12-14	13-15	13-16	14-17	15-17	15-18	16-19	16-19	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	
26-28	26-29	27-30	28-31	29-32	30-33	31-34	32-35	33-36	34-37	34-38	35-39	Відмінно
21-25	22-25	23-26	23-27	24-28	25-29	26-30	27-31	27-32	28-33	29-33	29-34	Добре
17-20	18-21	18-22	19-22	19-23	20-24	20-25	21-26	22-26	22-27	23-28	24-28	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	
36-40	37-41	38-42	39-43	40-44	41-45	42-46	43-47	43-48	44-49	45-50	46-51	Відмінно
30-35	31-36	32-37	32-38	33-39	34-40	35-41	35-42	36-42	37-43	38-44	38-45	Добре
24-29	25-30	25-31	26-31	27-32	27-33	28-34	28-34	29-35	30-36	30-37	31-37	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	
47-52	48-53	49-54	50-55	51-56	51-57	52-58	53-59	54-60	55-61	56-62	57-63	Відмінно
39-46	40-47	41-48	41-49	42-50	43-50	44-51	44-52	45-53	46-54	47-55	47-56	Добре
31-38	32-39	32-40	33-40	34-41	34-42	35-43	36-43	36-44	37-45	37-46	38-46	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	
58-64	59-65	60-66	60-67	61-68	62-69	63-70	64-71	65-72	66-73	67-74	68-75	Відмінно
48-57	49-58	50-59	50-59	51-60	52-61	53-62	53-63	54-64	55-65	56-66	56-67	Добре
38-47	39-48	40-49	40-49	41-50	41-51	42-52	43-52	43-53	44-54	44-55	45-55	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	
68-76	69-77	70-78	71-79	72-80	73-81	74-82	75-83	76-84	77-85	77-86	78-87	Відмінно
57-67	58-68	59-69	59-70	60-71	61-72	62-73	62-74	63-75	64-76	65-76	65-77	Добре
46-56	46-57	47-58	47-58	48-59	49-60	49-61	50-61	50-62	51-63	52-64	52-64	Задовільно

Додаток 4

Відповідність підсумкової семестрової рейтингової оцінки в балах
оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)